СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVI. Ч. 218. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 19. вересня, 1928

VOL. XXXVI. No. 218. Jersey City, N. J., Wednesday, September 19, 1928. THREE CENTS.

БОГАТО ЛЮДИЙ ЗАГИНУЛО В БУРІ У ФЛОРИДІ

ГУРАҐАН ПРОРІЗАВ ЧЕРЕЗ ПІВОСТРОВ ПОКІС НА СТО МИЛЬ ЗАВШИРШКИ.

ВАШИНҐТОН, 17. вересня. — Вістки з Флориди показують, що гураґан, який перенісся туди зі Західної Індії, наробив богато більше шкоди, як спершу здавалося. З них виходить, що число вбитих виносить може й сотку осіб, а число покалічених може доходить до тисячки. Втрати в маєтку величезні.

Гураґан перейшов з островів Західної Індії та вдарив Флориду широкою полосою, що сягала від міста Джупіер на півночи до Форту Лодердейл на полудни. Звідси він пішов спершу в північно-західному напрямі аж до міста Тампи, звідки звернувся здовж побережа на північ. В сей спосіб протяв він почерез півостров покіс на сто миль широкий, кладучи по дорозі міста, села, фарми. Підбиті вітрюгою филі моря й озер наробили найбільше шкоди. В одному озері Окічобі загинуло 24 людий. В Пам Бічу гураґан ушкодив майже кождий будинок.

Міські й стейтові уряди сейчас поставили тимчасові шпиталі, які в одну мить наповнилися вщерть.

Президент Кулидж видав до американського народа відозву, в якій взиває до допомоги навіщеним бурею околицям Порта Ріки й Флориди.

СТРАШНИЙ ГУРАҐАН У ФРАНЦУСЬКИХ КОЛЬОНІЯХ В АМЕРИЦІ.

НА ОСТРОВІ ҐВАДЕЛЮПЕ НАЙДЕНО 235 ТІЛ.

ПАРИЖ, 17. вересня. — Після урядових донесень, одержаних французьким урядом з острова Ґваделюпе, що лежить у Західній Індії, сей остров навістив в четвер страшний гураґан, який коштував життя кількасот людий.

Досі відкрито 235 тіл; число всіх жертв може легко перейти три сотки. Буря знесла з поверхні землі богато домів, фабрик, знищила пільні плоди.

На морю потерпіло богато кораблів. Про се кружляють ріжні чутки, досі ще не провірені.

ГУВЕР ВІДКЛИКУЄТЬСЯ ДО РОБІТНИКІВ НА ОСНОВІ ТАРИФИ.

СМИТ ІДЕ В ЗАХІДНІ СТЕЙТИ.

НЮАРК, Ню Джерзі, 17. вересня. — Герберт Гувер, републиканський кандидат на уряд президента Злучених Держав, виголосив тут у стейтовій зброївні кандидатську промову, яку вислухала величезна товпа, зложена з яких 10,000 осіб.

Промовою сею Гувер звертався передовсім до робітників; він старався доказати, що робітники завдячують добробут републиканській політиці, головно тарифі (високим граничним митам на чужі товари) та обмеженню іміґрації.

Тогосамого дня сполудня Гувер обїздив довколичні повіти, та був витаний в ріжних місцях великими товпами народа.

Тимчасом демократичний кандидат Смит їде спеціяльним поїздом на передвиборчу туру в західні стейти, де він знова буде старатися позискати для себе фармерів. По дорозі до його поїзду виходять великі процесії його прихильників та витають його оваційно. Велику овацію справлено йому в Шикаґо. Першу промову виголосить Смит в Омаґа.

У стейті Верджінії появилася нова демократична орґанізація, ворожа кандидатурі Ал. Смита. Предсідатель демократичного стейтового комітету каже, що вся ся опозиція опирається на релігійній ненависти протестантів до католиків; не могучи вживати отверто релігійного арґументу, вони послугуються такими моральними арґументами, як відношення до прогибіції.

НАЙШЛИ АМЕРИКАНСЬКОГО КОНЗУЛЯ НЕЖИВОГО В ЛІЖКУ.

БАЛЬБОА, Середна Америка, 17. вересня. — Джорджа М. Генсона, американського конзуля в місті Кольоні, найдено нині рано неживого у його комнаті над американським конзулятом. Він лежав у ліжку, вповні зодягнений. Поліція, яка спершу допускала злочин, переконалася, що він умер з природних причин.

УМЕР, КАРТАЮЧИ СИНА.

НЮ ЙОРК, 17. вересня. — Вернувши з весілля одного кревняка в неділю вечером Дітріх Бурфайнд став сваритися зі своїм 27-літним сином за те, що син мав забогато пити на весіллю. Підчас сварки батько влютився до того, що дістав удар серця й погиб на місци.

Поліція арештувала відтак сина як винуватого за смерть батька.

НЕБУВАЛИЙ АВТОМОБІЛЕВИЙ ВИПАДОК.

АРМОНК, Ню Йорк, 17. вересня. — Тут загинув від небувалого випадку 48-літний Давид Єркес. Спав він у своїм авті, що стояв у його гаражу. В ночі якраз перед його гаражом на дорозі зударилися два авта. Один автомобіль, наслідком удару вдарив об гараж, розбив двері, впав на стоячий там автомобіль та вбив спячого в ньому Єркеса. Одного з автомобілістів арештовано за неосторожну їзду.

НЕЗАДОВОЛЕНІ З ҐІНДЕНБУРҐА.

БЕРЛІН, 16 вересня. — Німецькі консервативні кола почали атакувати президента Ґінденбурґа за те, що він їх завів у надіях, бо служить вірно републиці, та що нема ріжниці між ним і його соціялістичним попередником.

НЕ ВІР БОЛЬШЕВИКАМ.

Відомий український економіст, професор Шимонович, який виїхав на Україну на запрошення большевиків, нині знаходиться на засланню десь у глухому кутку Казанщини, в місті Царевокшайску, яке нині називається Краснокщайском. Виглядає, що большевики заманили його не до наукової праці, а до тюрми.

ЖИДИ ВЕРЕДУЮТЬ У КИЇВІ.

Київська ґазета „Пролетарська Правда" подає, що на домагання Жидів студентів совітська влада усунула професора Попова з київського університету, а на його місце призначила Жида Саніса. Одначе инші професори бойкотували Саніса і він мусів покинути університет.

Кромі того Чека (тайна політична поліція) арештувала другого професора київського університету, Чудінова, за се, що казав студентам не бути покірним оруддям жидівських професорів.

КУРЕННЯ БЕЗ КУРЕННЯ ЗАБОРОНЕНЕ.

В Румунії ізза дороржнечі тютюну люде в залізницях ішли до поїздів для курців, де без курення надихувались тютюновим димом. Так були вони обкурені безплатно. Се не подобалось румунському урядови, який має тютюновий монополь. Тому він заборонив таку практику. Відтепер в Румунії можуть сидіти в поїзді для курців лише ті, що віддихають димом свого власного тютюну.

КИТАЄЦЬ УБИВ 11 СВОЇХ РОДИМЦІВ.

У Фейрфілд, Кал., засуджено 31. серпня на кару смерти китайського фармерського робітника Лонг Їнґа, який десять днів передтим убив 11 своїх родимців. В історії Каліфорнії не було ще випадку, щоби якийсь один чоловік убив так богато людей, як Лонг Їнґ. Китаєць приняв засуд кари смерти цілком спокійно.

ЗМІНА ПРОГРАМИ НАВЧАННЯ В МАНІТОБІ.

По двох літах інтензивної праці комісій, назначених департаментом освіти в Манітобі, виготовлено нову програму навчання у низшій та висшій високій школі, тобто від 7 до 12 степеня. Коли по вакаціях занеться знов шкільна наука, то вона буде відбуватися після нової програми навчання. В програмі нема драстичних змін, тільки що поза предмети, яких конечно вимагається, лишається для студентів більша свобода у вибиранню инших предметів науки.

КАНАДІЙСЬКИЙ МІНІСТЕР ВИЯСНЮЄ СПРАВУ ІМІҐРАЦІЇ.

Міністер іміґрації, Роберт Форк, предложив 30. серпня перед делеґатами Стовариšення Парляментаристів Імперії в Оттаві справу іміґрації з канадійського боку. „Ми витаємо всіх іміґрантів доброго типу, — сказав він, — але спеціяльно витаємо тих з Великої Британії, які тут приходять замешкати". Далі говорив міністер, що на питання іміґрації глядить в Канаді з ріжної точки погляду. Є такі, що хочуть, аби не було зовсім ніяких обмежень іміґрації, тільки щоб отворити брами Канади наостіж. Инші бажали би покласти тяжкі обмеження на іміґрацію. Враз з тим до міністра прийшли резолюції від ріжних муніципалів, що вони не будуть приймати на себе відповідальности за іміґрантів без заняття в надходячу зиму.

Міністер признався, що він вагався одобрити спровадження 10,000 британських майнерів до роботи на жнивах, одначе його департамент бажає зробити все, що може, щоби їх забезпечити. Ясне розуміння було, що британське правительство поробить відповідні кроки, щоби ні один майнер не опинився в злиднях, коли жнива скінчаться.

„Наше становище, — додав Форк, — є витати всіх іміґрантів, котрих можна буде засимілювати". Він жалувався, що в деяких англійських часописах появилися відомости, нібито британські іміґранти не є пожадані в Канаді. Таке говорення не є згідне з правдою. Ніяка домінія Імперії не докладає більших зусиль, щоби дістати британських іміґрантів, ніж Канада.

2,000 СТАРЦІВ ДІСТАНУТЬ ПЕНСІЮ.

Виплата пенсій для старих людей у Манітобі зачнеться аж при кінци вересня. Чеки вишлеться прямо тим, для кого вони виписані. Є розуміння, що буде висланих звиш 2,000 чеків. Зголосилося за пенсіями понад 3,000 людей, однак богато з них не полагодили ще вимогів щодо документальних доказів горожанства та віку в додатку до підписаних аплікацій.

НАДІЙНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СКРИПАК.

Богдан Губіцький, ученик свого старшого брата, проф. Тараса Губіцького у Вінніпеґу, дістав в недавних іспитах, перепроваджуваних у цілій Канаді Королівською Академією Музики, найвисші значки з посередного (інтермідієйт) степеня. За те дістав від згаданих шкіл музики срібний медаль.

ЗАБИЙСТВО З ЗАДРОСТИ.

Анна Дудзіна ненавиділа віддавна дівчину Стефанію Зулевіч з Позірної (Познань), бо в Стефі залюбився чоловік Дудзіни. Раз війшлися обі ці жінки над ставом при праннію і тоді Дудзіна вбила Стефанію праником, а потім ще їй виколола очі і втопила в ставі.

ГУБКА ЗАПЛАТИВ ЖИТТЯМ ЗА ЇЗДУ.

Віктор Губка з Брендону, Ман., заплатив життям за їзду автомобілем дорогою з Йорктону до Канори, Саск., в ночи з 29. на 30. серпня. Губка їхав сам автомобілем, і ніхто не був свідком події, однакож слідство виявило, що він мусів їхати дуже скоро самим крайчиком дороги, хотів справити автомобіль на середину дороги і коли автомобіль скрутив, Губка нагло загальмував його і тоді автомобіль два рази перевернувся та звалився в рів. Голова Губки перелізла через верх автомобіля і його смерть мусіла бути моментальна. Губка був занятий в Імпіріял Ойл Ко., як експерт вкладання помп.

ДБАВ ПРО ГОСПОДАРСТВО ДО САМОЇ СМЕРТИ.

Леонард Матері, російський Німець, що фармерував коло Лідер, Саск., через послідних 12 літ, думав про своє господарство до самої смерти, але се не спинило його, щоби сам не зробив собі смерти. Сказавши свому 12-літному синови, що вже незадовго буде час на обід, але ліпше буде обійти поле ще раз байндером, Матері увійшов до стодоли і повісився. Хлопець увійшов за ним до стодоли пару минут пізнійще, але не міг його вже вратувати.

ПОЛІЦІЯ В ШИКАҐО — ЗОГНИЛА ДО ДНА.

Спеціяльна велика лава присяглих, назначена 10. серпня для розслідження виборів у Шикаґо з 5. квітня 1927 р., винесла 30. серпня свої рішення і при сім зазначила, що департамент поліції в Шикаґо є „зогнилий до дна". Лава присяглих виставила обвинувачення проти вісьмох людей за змову для обмежування особистої свободи. Між обвинуваченими є два полісмени і два бейліфи повітового суду.

ШІСТЬ МАЙНЕРІВ ЗГИНУЛО В ФЕРНІ, Б. К.

Експльозія ґазу убила шістьох майнерів в майні ч. 1 в Ферні, Б. К., коло полудня 30. серпня. Як виглядає зі списку погибших, то між ними нема ані одного Українця. Майнери погибли переважно з браку воздуха. В часі експльозії було в майні при роботі около 200 людей, однакож крім погибших всі инші вспіли повтікати на верх без шкоди.

ХИТРИЙ МИКОЛА.

В лісі в Коростенку, пов. Добромиль, працював Микола Івасів разом з Осипом Кучмою. Якось так випало, що Кучма не міг піти по виплату і казав Івасівові взяти гроші і за нього. Івасів взяв, але коли Кучма прийшов до нього по гроші, той почав удавати перестрашеного й оповідав цілу байку про те, як його напали бандити і як забрали гроші. Кучма дав знати про бандитів поліції, а та замісць шукати їх, арештувала Миколу Івасіва. Аж тепер Микола признався, що гроші хотів забрати для себе і що бандитів він сам придумав.

БЕЗ УЧАСТИ АМЕРИКИ НЕ БУДЕ ЗГОДИ В ЕВРОПІ

НІМЕЦЬКІ БОНДИ БУДЕ МОЖНА ПРОДАТИ ТІЛЬКИ ПРИ ДОПОМОЗІ АМЕРИКИ. ПОРОЗУМІННЯ В СПРАВІ РЕПАРАЦІЙ МОЖЕ НАСТУПИТИ ТІЛЬКИ ЗА ЗГОДОЮ АМЕРИКИ ЩО-ДО ЗМЕНШЕННЯ ВОЄННИХ ДОВГІВ.

ПАРИЖ, 17. вересня. — Хоч як гарні пляни зарисувалися на европейськім континенті з приводу рішень Ради Амбасадорів в справі евакуації Надренії, Комісії Порозуміння і зменшення та зафіксовання репарацій, то всі приходять вже тепер до переконання, що нічого з того всього не вийде, якщо Америка буде стояти осторонь. Буде те саме, що з ріжними морськими договорами в Европі, які рівнож нічого не будуть вартувати, коли Америка захоче розбудувати свою фльоту. І нічого не буде з рішень Ради Амбасадорів, коли Америка не згодиться на продажу німецьких бондів на своїм ринку, бо без участи Америки годі ті бонди розпродати. Бо навіть плян Доса не був би ввійшов в життя, колиб Америка не перебрала львиної части німецької позички в сумі $200,000,000.

Америка мусить забрати слово ще і в справі редукції военних довгів, бо Англія застереглася, що вона мусить одерпро зменшення репарацій, коли Америка не зменшить вопро зменшення репарНацій, коли Америка не зменшить военних довгів. Вже з того видно, що судьба европейського порозуміння спочиває таки в першу чергу в руках Злучених Держав.

ЯПОНІЯ ПРОТИ КИТАЮ.

ЗДЕРЖУЄТЬСЯ ВІД ПЕРЕГОВОРІВ. НЕ ХОЧЕ РЕЗИҐНУВАТИ ЗІ СВОЇХ ПРИВІЛЕЇВ.

ШАНҐАЙ, Китай, 17. вересня. — Генеральний японський конзуль Яда, відомий зі свого ліберального відношення до Китаю, заявив, що одержав інструкції від свого уряду, щоби не входити в ніякі дальші переговори з націоналістичним урядом. Японія противиться теперішній політиці Китаю, яка зкосить всі давні договори і привілеї. Особливо обурений японський уряд тим, що Китайці пробують судити Японців перед китайським судом, а не признають Японцям давного екстериторіяльного права, після якого Японець в Китаю підлягав тільки японському конзулярному судови.

Націоналістичний уряд саме бореться тепер з тими привілеями, які вважає останками китайського рабства і національного пониження.

В ЖЕНЕВІ ПРО РОЗОРУЖЕННЯ.

ЛІҐА НАЦІЙ ПЕРЕВЕДЕ НА ТУ ТЕМУ ОСНОВНУ ДИСКУСІЮ. В СІЧНІ БУДЕ ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЄ ТИМЧАСОВОЇ РОЗОРУЖНОЇ КОМІСІЇ.

ЖЕНЕВА, 17. вересня. — Ліґа Націй розпочала дебату над справою розоруження. На разі будуть вислухані звіти ріжних комісій, а потім зачнеться ґенеральна дебата. Англія є за тим, щоби в січні скликати повне засідання Тимчасової Розоружної Комісії, а представник Німеччини граф Бернсторф нарікав, що через вічні проволоки відпали від участи в нарадах совіти.

КИТАЙ ТЕРПЕЛИВИЙ.

ВСІ ДУМАЛИ, ЩО ВИЦОФАЄ СВОГО КАНДИДАТА З ЛІҐИ НАЦІЙ, АЛЕ З ПЕКІНУ ПРИЙШОВ НАКАЗ СИДІТИ В ЛІЗІ І ДОБИВАТИСЯ СВОЇХ ПРАВ.

ЖЕНЕВА, 17. вересня. — Китай домагався свого заступника в Раді Ліґи Націй, бажаючи дістати тільки місце тимчасове. Але й на це більшість представників не погодилася і таке місце дано Еспанії. Загально думали, що Китай відкличе свого заступника. Але надійшла телеґрама, в якій націоналістичний уряд поручає свому заступникови остати в Лізі Націй. І кажуть, що є надії, що Китай таке місце дістане, якщо влада націоналістичного уряду утвердиться. А до року ця справа вирішиться.

ЦЕПЕЛІН НЕ МАЄ ЩАСТЯ.

ТИМ РАЗОМ САМ УРЯД ПРИПИНИВ ВИЛЕТ.

ФРИДРИХСГАФЕН, 17. вересня. — Новопобудований цепелін не має дійсно щастя. Коли вже все було готове до пробного лету і була добра погода, надійшов телеґрафічний заказ від міністра транспорту, силою якого заборонено вживати цепелінови „синього газу". Цей газ це новість. Міністерство подало, що воно не має ще певности, чи цей газ надається до такої цілі, тому можна цепелінови летіти, але вживаючи газоліни. Доперва, коли урядові експерти наберуть переконання, що „синій газ" дійсно практичний і безпечний, дадуть згоду до вживання його до летунських цілей.

ПОВЕРНУЛИ З ДЖУНҐЛІВ.

ЦЕ ТРЬОХ 15-ЛІТНИХ АМЕРИКАНСЬКИХ СКАВТІВ, ЩО ВЗЯЛИ УЧАСТЬ В ЕКСПЕДИЦІЇ ДЖАНСОНА.

ПАРИЖ, 17. вересня. — Трох молодих американських скавтів Дуґлас Оливер, Дик Дуґлас і Дейв Мартин повернули з ловів в африканських пущах і всіли вже на корабель, щоби відплисти до дому. Всі три молоді хлопці перебули 6 тижнів в африканських пралісах і заглядали ріжним небезпекам у вічи, стріляючи не тільки лаґідні серни, але і львів та леопардів. Видавництво Путнама оплатило всі кошти.

ВЕРЕСЕНЬ — МІСЯЦЬ СИРОТИНЦЯ-ЗАХИСТУ У. Н. СОЮЗА

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
A Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES; Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодинокe число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates;		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.60	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЧАСТИННА ПОБІДА: ВИРОК ЗНЕСЕНИЙ

Ляцький присуд, який наложив кару смерти на невинних: Атаманчука і Вербицького, знесений. Телеграма, яку ми одержали від Української Військової Організації, підносить, що сталося це завдяки протестаційній акції американських Українців, під натиском світової опінії. Так отже американсько-українські протести віднесли хоч тим разом певний успіх. Телеграми, що їх висилано масово з ріжних місць до секретаря стейту у Вашингтоні, до Ліги Націй чи до польського президента у Варшаві, не пропали на марно. Вони примусили польський уряд не тільки до здержання виконання вироку смерти, але найвищий польський суд був змушений зарядити нову розправу, котра відбудеться у Львові дня 19. жовтня.

Нема сумніву, що польський суд і вся окупаційна влада будуть знова докладати всіх зусиль, щоби видати новий вирок смерти, щоби задокументувати перед світом, що рішення наглого суду у Львові було справедливе. Вони знова приведуть на розправу нову ґурму провокаторів, а рівнож і таких свідків, що будуть складати кривоприсяги і зізнавати фальшиво, згідно з інструкціями, які одержали від польських поліційних комісарів. Це давна польська практика, яка цілком певно і тепер буде мати своє місце. Та це вже буде ділом наших адвокатів, як радити собі з тим лихом. А ми з Америки мусимо старатися помагати іншим способом. Тим, яким помагали досі.

Розписанне нової розправи проти невинно засуджених на смерть повинно послужити нам матеріялом до нових віч і протестів. Про ті віча повинна заговорити американська преса ще більше, як вона говорила про дотеперішні протести. Та преса, яка вже подавала вісти про засуд Атаманчука і Вербицького, повинна дістати інформації, що польський уряд мусів таки податися під натиском американських протестів та тих симпатій, з якими стрінулися ті протести в американській пресі і в пресі цілого світа.

Польська окупаційна влада знає, що самосуд над Атаманчуком і Вербицьким, це один великий скандал. І саме тому буде вона намагатися всіми способами довести до того, щоби і нова судова розправа закінчилася вироком смерти. В той спосіб схоче окупант ратувати престіж Польщі і польських судів. Можна догадуватися цего вже з того натяку в телеґрамі УВО, в якій говориться, що загроза смерти ще істнує далі. Тому, коли наш голос протесту заважив тепер, ми мусимо далі намагатися порушити все, що в наших силах, щоби ратувати життя невинних а благородних наших геройських синів.

Тому протестаційну акцію в справі Атаманчука і Вербицького продовжуймо далі і далі збираймо жертви на їхню оборону.

ВИМУШЕНА ВІДПОВІДЬ

(Дозволяємо собі передрукувати з місячного журналу „Літературно-Науковий Вістник" (ЛНВ) з книжки за місяць червень, 1928, статтю під заголовком **„Вимушена відповідь"**. Це відповідь редакції ЛНВ на напади українського старокраєвого щоденника „Діло". А робимо це тому, бо і редакція „Свободи" змушена відповідати „Ділови" за напади на наш орґан. Щоби наші читачі могли виробити собі обективний погляд що до вартости нападів „Діла", передруковуємо відповідь „Ділови" з боку ЛНВ, найкращого нашого літературно-наукового видавництва, що вже від 27 літ тішиться на всіх землях України однаково великою симпатією, повагою й авторитетом. Метода нападів на ЛНВ є цілком подібною до метод нападу „Діла" на „Свободу". Тому і відповідь ЛНВ є в великій мірі відповідю „Свободи". — **Ред.)**

ЛНВ не радо вдається в полеміку особистої натури, хоч його до того наші публіцисти ріжних таборів безнастанно провокують. Але останній випад „Діла" — абсолютно нами не спровокований — змушує до відповіди.

Як звичайно безсилі в річевій полеміці — „публіцисти" з „Діла" зачали від особистих наклепів. Таким наклепом була плітка, що ніби то редактор ЛНВ, др. Д. Донцов, на спілку з большевиком Борщаком та ін. засновує якусь нову партію. Плітку сю пущено очевидно на те, щоб кинути лиху тінь на ЛНВ. Для характеристики „сумлінности" редакції „Діла", з якою вона пускає в світ свої вигадки, вистане згадати: 1) що свою з пальця виссану інсинуацію, уміщену на основі „рішучого запевнення нашого інформатора", мусіла на другий день визнати такою, що „не відповідала дійсности", 2) що на другий день по катеґоричнім твердженню „Діла" про спілку д-ра Д. Донцова з Борщаком, редактори „Діла" бігали по Львові, збираючи „пост фактум" інформації, чи дійсно Борщак був у Львові.

Одним словом, нашому „поважному" щоденникові вистане видумати неймовірну і неперевірену плітку, щоб обкидати болотом немилих собі осіб! На мові західної культури се зветься журналістичним бандитизмом. Як се зветься на мові „журналістів" і „письменників" з Ринку, не знати...

Але се не осамітнений випадок, се метода. В кн. III ЛНВ с. р. зявилася немила „Ділові", але річева стаття „Трасця виборча", і ось, щоб досадити редакторові ЛНВ замісць критики сеї статті, що робить „Діло"? Воно передруковує зміст книжки ЛНВ (в ч. з 3. III. с. р.) але замісць поданого у ЛНВ автора статті — **О. В.**, воно „нічтоже сумняшеся" — подає як автора — Д. Донцова! Вірне чи невірне — відслонювання чужих псевдонімів на мові західної публіцистики зветься літературним бандитизмом. Як воно зветься на мові „журналістів" і „письменників" з Ринку — не знати...

І се ще не все! В кінці 1923 р. стався знаний перехід отамана Тютюнника. І ось, „Діло" (3 листопада 1923) в статті „ґен. Тютюник в червоній армії" повідомляє своїх українських (а може й не українських?) читачів, що от. Тютюнник, перебуваючи у Львові, „працював в деяких періодичних орґанах під псевдонімом Юртика"... Що він під сим псевдонімом писав у ЛНВ і в „Заграві" — не треба було отже по такій „інформації" аж пальцем витикати, а що він там писав в антибольшевицькім дусі — про се „Діло" промовчало, а псевдонім „на всякий случай" відслонило... Як назвати такі методи, ми рішучо не доберемо слів.

Щоб надати своїй особистій „полеміці" вигляд ідейности, „Діло" виступає в похід проти ЛНВ, як такого. Се зрештою не новина. „Діло" все нищило ЛНВ. Так було за Франка, так було за Грушевського, так є тепер. Але тепер воно „бореться" інакше. Як? Дуже просто. По війні вигринула маса нових і цікавих проблем, які хвилюють наше політичне і духове життя. На сі теми (форма влади, „психольоґічна Европа" і пр.) йде жвава дискусія в українській пресі за Збручем і в ЛНВ. „Вісти", „Комуніст", „Нова Ґенерація", „Життя і Революція", „Червоний Шлях", „Плужанин", „Молодняк", „Культура і Побут", „Вапліте", „Большевик України" та инші, зачеплюючи проблеми нашого життя, поборюють ЛНВ. Але їх виступи проти ЛНВ, чи Д. Донцова, а хочби й виступи Затонського, чи представника ДВУ (що був у Львові), Войцеховського є верхом джентельменства в порівнанню з „полемікою" нашого „національного" щоденника! Нехай вони полемізують в імя нам абсурдної концепції, але всеж таки в імя якоїсь концепції, яку вони протиставляють ЛНВ. Але яку свою концепцію протиставило ЛНВ-ові „Діло"? Читайте сей, колись поважний часопис: що знайдете в нім? Опріч старих варіяцій на теми „високої політики", безліч „новинок": про „короля контрабандистів", про „Демпсея-двоєженця", про „Конкурс мужеської краси", про „50,000 самогубців", про „розлуплену зорю", про „мартове кохання", або про „600 молодців, що шукають землячок"... Які проблеми можуть займати людей з подібними духовими інтересами і з подібним духовим смаком? На яку річеву критику здобудуться витиначі сензацій з Ґазети Поранней, чи Вінер Журналь? Не дивно, що замісць полеміки висмикують вони на здогад пару речень з немилого автора з ЛНВ, повяжуть їх (так, як їм позволяє їх інтеліґенція) — і регочуться, горді з себе: „Сансара" — Ги-Ги!"... Так міські вуличники вимазують своїм ривалям дльогтем ворота або виписують на них нецензурні слова й заходяться від сміху...

До такого рівня звели колись поважний часопис кілька самозаконних нарцисів. Підносить „Діло", що наш журнал стрінув „загальне невдоволення української громади"... По-перше, невдоволенне кліки се ще не є „загальне невдоволення"! По-друге, те, що ЛНВ істнує (в новій редакції) вже сьомий рік, без реклями, без видавничих фондів, без великих пожертв, переслідуваний то мовчанкою, то заїлим цькуванням нашого одинокого щоденника враз з москво-і польонофільською пресою, чи се є доказ „загального невдоволення української громади" з нього? Чи не є се краще доказ, як мало ваги кладе наша громада на інсинуації „Діла"?... Тираж ЛНВ переходить тисячку, тоді, коли напр. тираж „Життя і Революції" або „Червоного Шляху" (за їх власними даними) є 3000 і 3500 (і то вчисляючи силу примусових передплатників), отже порівнюючи з кількістю населення — тираж ЛНВ є значно більший від журналів укр. „держави"! Чи й се теж свідчить про „невдоволення громади"? Ні, се, знову таки, свідчить лише про безсилу злобу кількох непризнаних ґеніїв з Ринку і ні про що більше.

Кажуть, що ЛНВ є „однобічний". А, певно! „Діло" протеґувало спершу москвофілів, потім відвернулося від них... ЛНВ все їх поборював; ясно, що ЛНВ — однобічний!

„Діло" недавно ще робило рекляму Совітам, тепер виступає проти них... ЛНВ все виступав проти них; ясно, що ЛНВ — однобічний!

„Діло" було спершу за „автономією", потім проти неї... ЛНВ — все був проти неї; ясно, що ЛНВ — однобічний!

„Діло" спершу захвалювало бльок з Жидами, потім призналося в своїй помилці... ЛНВ-ові ся помилка була видна відразу; ясно отже, що ЛНВ — однобічний!

Ні! На „ріжнобічність" „Діла" — ЛНВ-ові ані його переконання, ані пошанівок до своїх читачів — не позволяють.

Але тепер про самий сук нападів „Діла". Пише воно: „Деякі позагалицькі чинники, рахуючись із загальним невдоволенням українського громадянства з ЛНВ, постановили заснувати у Львові новий літературно-громадський журнал... Визначні літературні діячі заметушились, бажаючи стати керманичами журналу і відродити культурне життя на Західній Україні. Та справа ускладняється через те, що основники самі бажають... кермувати майбутним журналом, а працьовників запрошують лише на платних, але безголосих робітників"... за 40 дол. від аркушу!

Ось воно в чім річ! Так би відразу й казали! Миж позволимо собі розкрити евфемістичні вирази „Діла": отже ті „позагалицькі чинники" — се є просто офіційні большевицькі чинники. Вони то й звернулися до „визначних діячів" і привели їх в стан „метушіння"... „Діло" пише, що большевики зробили се виключно з уваги на „невдоволення українського громадянства" нашим журналом, з чисто, мовляв, культурно-альтруїстичних мотивів... Блаженні віруючі! Миж позволимо собі твердити, що справа тут далеко простіша: большевикам давно є сіллю в оці ЛНВ, який робить непохитно свою національну роботу і — навіть серед совітофільської дурійки минулих років — не спускав прапора боротьби з червоним імперіялізмом, прочищуючи атмосферу і відколюючи від інтернаціоналізму ширші кола громадянства, збаламучені совітофільськими (тоді) „Ділами" та иншими часописами... Большевики знають, що конкуренцію ЛНВ не могли зробити ні „Культура", ні „Вікна", ні инші, яких тут не хочемо називати... Тоді рішилися вони зєднати наших буржуазних „визначних літературних діячів", щоби знищити зненавиджений „однобічний" ЛНВ. Ось в цім і не в чім иншім є справа і дивно лише, що журба „Діла" про життя на Західній Україні збіглася з журбою большевиків про „відродження" сього життя!... Який збіг обставин...

Але найцікавіше, що і в справі видавання нового журналу не обійшлося „Діло" без інсинуацій: воно пише, що „визначні літературні діячі заметушилися, бажаючи стати керманичами журналу і відродити культурне життя на Західній Україні"... Як? На гроші „позагалицьких чинників" має засновуватися журнал, і в Галичині знайшлися „визначні діячі", як при їх помочі думали „відроджувати" життя в краю?! Гадаємо, що сі „діячі" (імена яких подаються з уст до уст) повинні запротестувати проти сього наклепу! А в тім, можуть собі редактори „Діла" вірити в добру волю большевиків „відродити" наше життя, можуть апелювати до кишень меценатів у надії захопити провід якогось нового журналу, але на що Видавнича Спілка „Діло" позволяє містити — для самореклями редакторів — статті, що компромітують часопис?

Сих кілька слів ми змушені подати до відома наших читачів, щоби пояснити їм: перше, якою зброєю воюється в нашій „демократичній" суспільности, друге, — щоб показати правдивий підклад нової кампанії проти ЛНВ й те, в чім інтересі провадить її „національне" „Діло"... Наклепом і залякуванням (мовляв „громадська опінія"!) гадає воно стероризувати відповідні чинники і створити сприятливу атмосферу для ґенеральної атаки на ЛНВ, яку провадить спільно з большевицькими аґентами.

Заявляємо тут, що накинутої — хоч як нікчемної — боротьби не злякаємося, до літературної „етики" своїх противників не знизимося, їх атаки відпиратимемо фактами, яких вони найбільше бояться, — і надалі вестимемо журнал в дусі потрібнім українському громадянству, а не большевикам, ні їх „платним робітникам", ні жменьці імпотентних меґальоманів з „Діла".

В. Кедровський.

1917 РІК.

(210)

Але коли Центральна Рада, підписавши Берестейський мир, відійшла з Київа, зберігаючи номінально владу в своїх руках, у „вождів" „Вільного Козацтва", які, до речі сказати, наочно переконалися, що большевики мають більше сили, ніж то їм здавалося, відпала охота ризикувати й пропала ціль боротьби з ними. Тому „хоробра" й „патріотична" Рада Козацтва на другий день по залишенню українськими оборонцями Київа, покинула в Білій-Церкві на волю долі всіх своїх „Вільних Козаків" та дала втікача до Звенигородки під захист М. Шинкаря та Ю. Тютюнника, які з доручення Центральної Ради орґанізували там оборону проти большевицької навали.

Про цю втечу „вождів" козацтва я довідався з першогож кроку вїзду до Білої-Церкви.

Не швидко авто пробиралося по вулицях міста, бурковка яких покрита товстим шаром грязюки.

Виїздимо на майдан міста. Скрізь багато метушиться заклопотаних людей з шликами ріжних кольорів. Посеред майдану, брюхаючись в грязюці, на коні верхом, щось кричить, розмахуючи руками, у стильному козачому вбранню — видно хтось зі старших. Підїздимо ближче. Пізнали один одного. Передо мною бувший підофіцир Н. Н., теперішний старшина „Вільного Козацтва".

— Доброго здоровля! — кажу. — Що це ви так розпалилися?

— Дай, Боже, здоровля! Звідки це вас Бог послав?

— Та хочу проїхати до вашого штабу. Чи не покажете до нього шлях?

— Отож я й кажу, що „Бог вас послав", бо штаб кудись утік, нікого не повідомивши й не зробивши жадних розпоряджень. З нього залишився тут я сам і не знаю, що робити. Козаки, довідавшись, що керовників немає, потягнули вже до дому, але-ж у нас є багато зброї. Я не знаю, що з нею робити? На двірці залізничому стоять плятформи з гарматами, бомбами та скорострілами. Одних скорострілів сто двацять штук!

— Стрівайте, — перебиваю, — тут не місце нам багато говорити, бо біля нас уже зібрався натовп ріжних людей. Я поїду до штабу уланського полку, отже й ви приїздіть туди. Там перебалакаємо.

— Так, — кажу я до своїх супутчиків, — маєте! Самі себе бємо. Там пять-шість сотень, обороняючи Київ, спливали кровю, а тут декілька тисяч одної піхоти та шабель, шістьсот—сімсот кінноти маринувалися авантурниками для того, щоби згодом кинути їх на ласку долі.

Я вже декілька разів згадував про ґен. Скоропадського, як керовника „Вільного Козацтва", але правдивіше буде назвати його репрезентантом того козацтва, бо дійсним тодішнім „керовником" його був „Ґенеральний писар Полтавець-Остряниця".

Цей самий „нащадок" гетьмана Остряниці був привезений з Петрограду до Київа в липні 1917 р. з резерви старшин Петроградської Округи О. Пилькевичем, як спеціяліст по броневикам, якого нам у Ґенеральному Комітеті бракувало. Молода людина, років 23—25, не уміючий говорити по українськи, він був призначений до праці в Комітеті по орґанізації броневих і автопанцирних дивізіонів.

У послужному реєстрі поручника Полтавцева (не знаю точно часу, коли він став „Полтавець-Остряниця", бо з Комітету був усунений ще як Полтавцев) вписано не одну боєву нагороду. Здавалось, що ми маємо тепер молодого енерґічного орґанізатора так потрібного нам броневого війська. Пройшло щось з місяцьпівтора, а наслідків його праці не видно. Ми ще не мали жадного броневого авта, орґанізованого Комітетом, не кажучи вже про броневі дивізіони та панцирні потяги. Міжтим Полтавцеву було вказано в головних рисах, як треба вести працю й де можна дістати потрібні машини.

Нарешті я рішив ближче придивитися до праці „фаховця". Заходжу в ту кімнату, де він працював, і стаю здивований: усі стіни обвішані чудесно виконаними, по більшости фантастичними, малюнками, козачого вбрання та зброї.

Усе розфарбовано, розмальовано, подекуди з артистичним смаком, але... Але де-ж та праця, для якої привезений з Петербурга цей мистець? Якраз в дорученій йому справі абсолютно нічого не зроблено. Довелось Ґенеральному Комітетови подякувати такому свому співробітникови за „щиру працю" й попросити його залишити свою „посаду".

Після того Полтавцев зник з Київа, щоби згодом обявитися там, де здібність його до бутафорії могла розвинутись у всій ширині — він звязався з орґанізатором „Вільного Козацтва" на Звенигородщині п. Гризлом і не позбавлений певної зручности, зумів стати серед його орґанізації на чільне місце. Майбутній історик скаже, наскільки корисно було для ідеї Вільного Козацтва й практичної орґанізації його від того, що Полтавцев, перетворившись у Полтавця-Остряниці, вніс в лави його весь свій хист бутафора. Я особисто гадаю, що в цьому була лише одна неґативність.

Йогож заходами на інсценірованому Черкаському Зїзді вільних козаків було обібрано ґенер. Скоропадського за „Отамана Вільного Козачества", який теж зрештою не виявив тут відповідного орґанізаційного хисту, а звів своє „отаманування" скорше до імпровізації якогось „малоросійсько-барскаво покровітеля Казачества".

Перебував один час у Білій-Церкві, як я вже згадував, й І. Луценко, але переконавшись, що з бутафорами, керовниками в Раді Вільного Козацтва, каші не звариш, виїхав звідти ще до підходу большевиків до Київа.

Таким чином доцільне й розумне по ідеї „Вільне Козацтво" „заїзжими ґастрольорами з московсько-малоросійського поля" було розбите, здеморалізоване, тому й не віддіграло тої ролі в обороні Рідного Краю, на яку воно могло бути здатним.

Для обєктивности треба зазначити, що не малу ролю, як не головну, в паралїжуванню розвитку „Вільного Козацтва" відограли також політичні кола, що вели провід в українській революції. Вони боялися скріплення його, як селянського „дрібно-буржуазного" чинника з одного боку, а з другого боку дві головні партії, Соц.-Революціонери й Соц.-Демократи, прагнули до захоплення його виключно в свої партійні руки. Між иншим і те, що С. Петлюра не перешкоджував творенню селянського, себто есерівського, вільного козацтва, послужило також причиною незадоволення з того С.-Демократів, що привело до заміни його М. Поршем. Микола Порш остаточно спаралїжував утворення селянського вільного козацтва, що робив раніше Ґенер. Комітет, а пізніше військове Секретарство. Натомісць він почав творити свою есдеківську червону ґвардію, називаючи її „робітничим вільним козацтвом". Також і меньшости в Центральній Раді не залишали без пильної уваги „Вільного Козацтва", як чинника, що сприяв відродженню національної України й її сепарації від Московщини, а тому при кожній нагоді, по якомунебудь приводу і без приводу дружнім хором: Жиди, Москвини й Поляки здіймали галас проти нього. Це все привело до того, що частина „Вільного Козацтва" вислизнулася з рук Ц. Ради і серед нього почали панувати бутафори-демаґоги типу Полтавцева. Звичайно, це ослабило, а нарешті й зруйнувало все Вільне Козацтво.

Зробивши розпорядження розпустити рештки „Вільного Козацтва", а зброю заховати на ближчій цукроварні, направився я з командантського помешкання, куди був зайшов до штабу 9. уланського полку. Там з огляду на „невтралітет" полка довелося зробити з ним теж саме, що й з гусарським полком у Василькові.

* * *

Тут я розпращався з комісаром девятої кінної дивізії й вирішив пробиратися далі до Звенигородки, де був М. Шинкар.

(Дальше буде)

СИН УБИВ ТАТА.

В Ґрацу (Австрія) вбив 4-літний хлопець Міляч Велієвич свого батька за те, що той бив і знущався над матірю. Хлопець застрілив батька, як цей вертав з коршми.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЗАКЛАДАЙМО БУДІВНИЧІ СПІЛКИ.

В нас є міліони. Є міліони в наших руках, але їх не видко, бо вони роздроблені. Злучім їх до купи, а буде сила. Се найліпша політика.

Поможім оден другому стати на ноги. Тоді кождий з нас і старий край поратує, і не словом, а грошем.

Основуймо спілки. Такі спілки маємо вже по декотрих містах. Ми повинні подбати, щоби така спілка істнувала в кождім місті, де живуть Українці. Яка ціль спілки? Аби наші люде щадили і складали гріш на високий процент; — аби мали де зарятуватись в разі потреби та щоби наші люди купували лоти і будували власні доми.

Дім, рідна хата, це колиска чоловіка. Це підстава виховання дитини на будучого громадського діяча чи робітника. Дім та родина це основа моралі, осередок цивілізації. Є ріжні способи розвязати питанне створення рідного дому.

Де істнують будівничі спілки, ми повинні свій тяжко запрацьований гріш складати лиш до таких спілок. Чому мають чужі з наших грошей користати? Чи не можемо ми самі? Шеровці (члени) дістають около 13%. Жаден банк не дає такого проценту. Коли ви складаєте у такій спілці, приміром, по 5 дол. на місяць, то через десять літ ви вплатите 600 дол. а за те отримаєте 1000 дол., які вам готівкою виплатиться. Се є так, якби вам приростало по 13% річно від ваших вкладок.

Найнизша вкладка є оден доляр місячно. За 10 літ це є 125 долярів. Можна взяти 10, а навіть і 100 шерів.

Звідки такий високий приріс на шері? А звідси, що таке товариство дає пожички на доми та добре на тім заробляє. Це є кооператива. Це є товариство членів, а не урядників. Не ніс для табаки, але табака для носа.

Хто хоче, може зложити гроші на щадницю в так звані „paid-up-shares", але не менше як 200 долярів відразу. Такому платиться 5% від його вкладки. Він не є членом, а лише вкладником. Кождої хвилі він може взяти свої гроші назад. Таксамо кождий член, що виплачує що-місячно на шери, кождої хвилі може взяти назад свої гроші з процентом.

Чи безпечні гроші в такій кооперативі? Безпечнійші ніж в якім банку! Чому? А тому, бо таке стоваришенне позичає ті гроші на морґеджі. Кождий морґедж є певний, бо досвідний адвокат провіряє точно рекорд маєтку. Як пожичається членам на нот, то тільки до висоти девять десятих (90%) того, що член виплатив уже готівкою на свій шер. Як член не зверне, то шер відповідає.

Спілка є під контролею банково-асекураційного департаменту стейтового правительства.

Тут нема ризика. Взаїмна поміч!

Кождий з вас може стати властителем дому, як стане членом такої спілки!

У нас у Нюарку істнує така Будівнича Спілка від 1922. року. Розвинулась досить широко. 82 Українців за помічю цеї спілки мешкають у своїх ясних соняшних хатах, з квітистим садком і з пестрими квітами на переді.

Тому, коли урядники „American Ukrainian Building and Loan Association" отворили сього місяця нову серію шерів та зарядили на середу, 26 вересня, вписи до нашого товариства, то з околиці Нюарку поплила сейчас велика маса письмених і устних зголошень.

Наше річне справозданне, замкнене дня 1 марта 1928 року, виказує:

Стан чинний:

Пожички на бонди і морґеджі	$311,200.00
Пожички на уділах	7,832.00
Готівка в банку ..	1,363.80
Інвентар	300.00
Залеглости від уділовців	554.00
Залеглости процентів	130.28
Залеглости премій	172.00
Залеглости за вступ і перепис	1.00
Залеглости кари	46.83
	$321,599.91

Стан довжний:

На уділах	$198,564.00
Заплачено наперед уділи	774.00
Заробок	38,665.27
Сконфісковані уділи	5.00
Уділи заплачені наперед...........	53,400.00
Процент на уділах заплачених наперед	1,191.64
Пожичка в банку	18,000.00
Готівка на пожички	11,000.00
	$321,599.91

Так веде бизнес українська будівляна кооператива, спираючи свій розвій на солідній основі фінансовій, розумній орґанізації та щирій службі для членів.

Михайло Шумейко, предс.;
Volод. Сидорович, секр.;
Іван Лисак, касієр.

—о—

ВИБОРИ И АМЕРИКАНСЬКІ ГОРОЖАНИ УКРАЇНСЬКОГО РОДУ.

Сього року припадають в осени американські вибори. Сьогорічні вибори надзвичайно важні, бо будуть вибирати президента Злучених Держав на чотири роки.

В Америці є тепер кілька сот може тисяч американських горожан українського походження. В одному Ню Йорку відай буде їх кільканайцять тисяч. Значить, у нас уже є тепер поважна політична сила.

Та сеї політичної сили ми не вживаємо. Наперед богато наших людий, які моглиби вже давно бути американськими горожанами, ще досі ними не стали. Далі, богато стало горожанами, але у виборах участи не бере, до голосовання не йде. Кажуть, що їм се байдуже, тощо. Знов є богато таких, які й ідуть до голосовання, але політичного впливу, який представляє їх голос, не використовують для українського народа, бо подають свій голос незорґанізовані, одинцем. Доказом цього є хочби приміром те, що в такому Ню Йорку, де наших американських горожан є, як я сказав, кільканайцять тисяч, в українському демократичному клюбі є всего 500.

З тої причини є важна акція, яку почав сей власне демократичний клюб у Ню Йорку коло зорґанізовання американських горожан українського походження по всему краю в одну орґанізацію. Тому я закликаю всіх Українців, що мають американські папери, не витрачувати на марно свій політичний вплив, але гуртуватися в клюби, та виступати при виборах зорґанізованою силою. В сей спосіб зможемо зробити богато не тільки для нас як мешканців сього краю, але й для наших братів у старому краю.

Ми не можемо дати закопати себе серед маси американських горожан, бо коли ми не станемо як Українці, то нас зачислять за Ґріків, Поляків, Австріяків, чи що там инче. Краще стануть за своїм, як розбристися по чужих іміґрантських клюбах.

Зрозуміймо се й ставаймо до орґанізації.

Григорій Хлистун,
Ню Йорк.

КОМУНІКАТ.

На поклик Комітету для оборони прав Українського Народу до гр.-кат. Церкви відбувся в Филаделфії дня 13-го вересня 1928 зізд українського гр.-кат. Духовенства, на котрім рішено:

Візвати всі Українські Громади:

1) щоби дальше провадили боротьбу до остаточної побіди за визволення церкви зпід ворожого церкві й українському народови польського впливу, і

2) щоби у всіх справах церковних, особливо же, коли яка громада потребує священика, удавалися до висше згаданого Комітету на адресу предсідателя:

Rev. Peter Sereda,
114 So. Chestnut St.,
Shenandoah, Penna.

о. Йосиф Пелехович,
секретар Комітету.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ПОЗІР! СИРАКЮЗ, Н. Й.! ПОЗІР!

Отцею дорогою повідомляється місцевих Українців, що

ЗАГАЛЬНІ
ЗБОРИ
РОДИЧІВ ШКІЛЬНИХ ДІТИЙ
— відбудуться —
В СУБОТУ, 22. ВЕРЕСНЯ 1928
в ЛЬОКАЛИ У. П. КЛЮБУ
під ч. 705 Марцелус вулиця.

Українці, що мають діти в шкільнім віці і бажають дати їм освіту на рідній мові, повинні прийти на згадані збори та спільно обговорити справу школи, в якій наука розпічнеться 24-го ц. м. 218

Шкільний Комітет
У. П. Клюбу.

УВАГА! РОЧЕСТЕР, Н. Й.!

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДСЬКОГО ХОРУ
— відбудеться —
ВЕЛИКИЙ
ПІКНІК
В НЕДІЛЮ, 23. ВЕРЕСНЯ 1928
НА НОРТ ҐУДМАН.

НА СЮ ЗАБАВУ ЗАПРАШАЄТЬСЯ ВЕСЬ ЗАГАЛ ДО ЧИСЛЕННОЇ УЧАСТИ.

213,20 **Комітет.**

УВАГА! МАНВІЛ, Р. АЙ. УВАГА!

ТОВАРИСТВО
ІМ. МИХ. ДРАГОМАНОВА,
відділ 181 Укр. Народ. Союза
— уладжує —
БАЛЬ
В СУБОТУ, 22. ВЕРЕСНЯ 1928
в УКР. НАР. ДОМІ.
Початок точно в год. 5. попол.

На сей баль запрошуеться всіх чесних членів і члениць як з Манвіл так і з околиці численно прибути.

За добру забаву і чесну обслугу ручить 218

Комітет.

ПОЗІР! НЮ ЙОРК, Н. Й.!

ЗАХОДОМ ТОВ. ДУНАЇВ
— відбудеться —
В СУБОТУ, 22. ВЕРЕСНЯ 1928
— в —
УКРАЇНСЬКІМ РОБІТНИЧІМ ДОМІ,
66-68 EAST 4th ST., NEW YORK
ПЕРШИЙ В СЕЗОНІ
ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ
Початок в годині 7-ій вечер.
Музика перворядна.
Весь доміх призначений на будову Народного Дому в Дунаєві.

Проситься всіх о численну участь, а за забаву, приємність і вдоволенне ручить

218,20 **Комітет.**

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ШИКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. О. Николая, від. 106, повідомляє, що мітінґ відбудеться 23. вересня, в неділю, в год. 1.30 пополудни, в гали парохіяльній, при Оклей і Райс ул. На порядку нарад є важні справи до полагодження. Проситься всіх членів прийти на мітінґ. Довгуючі члени мають вирівнати свої вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Никита Гурей, предс.; В. Гриньків, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Тов. ім. Б. Хмельницького, від. 22, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що трикварта́льні збори відбудуться в суботу, 22. вересня, в год. 7.30 вечером, в гали Народного Дому, 101 Grand St. Проситься всіх членів явитись на означений час, бо є много важних справ до полагодження, котрі мусять бути рішені на сих зборах. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі наразяться на неприємности. Не явившийся член підлягає карі 50 ц., а урядник 1 дол. — Мих. Баглай, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Тов. Вільна Україна, від. 176, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 22. вересня, в годині 7.30 вечером, в Укр. Гор. Клюбі, 618 W. Lackawanna Ave. Проситься всіх членів прибути на сі збори, а довгуючих проситься вирівнати свої вкладки. — Р. Рубльовський, секр.

МІЛВОКІ, ВІС. Тов. ім. Ів. Франка повідомляє своїх членів, що засіданне відбудеться 22. вересня, в год. 7-ій вечером, в гали парохіяльній. Всі члени обовязані явитись, бо є важні справи до полагодження, як справа Сиротинця і другі. Не явившийся член підлягає карі 50 ц., а урядник 1 дол. Довгуючі члени, коли не вирівнають своїх залеглостий, будуть суспендовані. Нових членів будемо приймати до Тов. і У. Н. Союза без вступного. — Теодор Танин, предс.; Андрій Гатала, кас.; Н. Березовець, секр.

СИН ІМЕНУВАВ БАТЬКА.

В Пряшеві іменував епископ Павло Гойдич пароха Степана Гойдича каноніком. Парох Ст. Гойдич є батьком епископа П. Гойдича.

ЛЮБИЙ АВТОМОБІЛЕ!

В столиці Японії, Токіо, вивішено на мурах і на видних місцях оголошення такого змісту: „Любий автомобіле! Ти гарний, скорий, сильний. Не надуживай своеї краси, скорости і сили. Памятай на своїх менших братів, якими є: пес, кінь, прохожий. Пес боїться твоїх пневматиків, які можуть погубити його. Дай йому трохи місця, щоби міг пройти. Кінь боїться твого гуку, куряви і смороду: не пускай йому того всего просто до носа. Прохожий для тебе є нічим. Май для нього трохи милосердя. Памятай, що може завтра він станеться також автомобілістом".

НІНА ГУСЕВА, ПРИМАДОННА КИЇВСЬКОЇ ОПЕРИ, ТАКОЖ ВИСТУПИТЬ НА ЮВІЛЕЙНІМ КОНЦЕРТІ ЗАЛІЗНЯКА.

Як видно, то ювілейний концерт Залізняка буде одним з кращих концертів, які бачила нюйорська публика. До попередно проголошених артистів і артисток додається ще одну силу — співачку Ніну Гусеву, яка обіхала цілий світ і всюди мала величезний успіх.

Та й самий концерт зацікавив багатьох любителів гарних виступів, бо замовлення на тикети прийшли з околиць Ню Йорку. Також буде конкурс красавиць і вигравша одержить дорогий іспанський шарф. Сам Залізняк на концерті покаже свою спритність в боротьбі. Одним словом програма концерту чудова під усіми зглядами і без сумніву привабить повну галю Українського Робітничого Дому, 66-68 East 4th St., публики.

Др. Остап Грицай (Відень).

ОЛЬГА КОБИЛЯНСЬКА ЯК ПИСЬМЕННИЦЯ

(2)

ПОВІСТИ И ОПОВІДАННЯ З МУЖИЦЬКОГО ЖИТТЯ.

Зрозуміємо передовсім твердий упір, з яким мати, стара Марійка, змальована тут енерґійнішою індивідуальністю, ніж її чоловік, Івоніка, змагається проти звязку Сави з Рахірою. Як глибоко релігійна українська селянка вона добачує яскраву неморальність полового звязку між такими близькими свояками, як її син і сестрінка, отже по її розумінню гріх проти божого закону, зза якого моглаб упасти на всю родину кара небес. А далі — Рахіра, хоч і донька її безталанної сестри, сліпої на одно око Тетяни, то всетаки невідродна дитина свойого злочинного батька, циганського потомка Григорія Чункача, що був злодієм і мав на своїй совісті одно людське життя, побивши по пяному на смерть якогось старого чоловіка, а до того свідчив в суді фальшиво на Івоніку, за що був караний криміналом. — „Сором нам робиш, Саво — каже раз Михайло до брата — ти любиш дівчину пусту, що на неї ні один порядний хлопець у селі не глядить, що її ніхто порядний за жінку не візьме. Вона погана Волошка, Циганка, дивися на її зуби і на її рот! Як клубки з мяса стоять їй в лиці! Чи вона чим причарувала тебе? Дивися, яка вона погана! Чоло волоссям заросло, а очі як у чортиці, або як у голодної собаки!" (ст. 43). Притім Рахіра також злодійкувата, як і її батько, вміє люто ненавидіти і мститися за найдрібнійшу обиду. Нехай, що „ні одна дівчина на світі не вміла так любити, як вона". І та її любов була ніби своерідним злочином над Савою. — „В її обіймах читаємо — він наче мінився. Своїми великими червоними устами пила з нього всю енерґію й силу; пила його, коли лиш гляділа на нього своїми очима. І під тими поглядами, що або сміялися або іскрами обсипували його — мяк, ослабав і тратив усяку волю", (ст.43). Колиж так з одної сторони любовний звязок Сави з Рахірою як з близькою своячкою являється в очах Марійки важким прогріхом проти традиційної, віками закріпленої моралі нашого українського села, то з другої сторони лякає він тямущу матір і господиню своїми можливими наслідками для їх господарства й господарського ладу. Бо не на теж зливали старі Федорчуки за все своє життя крівавим потом свої лани, щоб їх надбаний добуток ставав добичю злодійкуватих Циганів. Відповідно до того тісного звязку між селянином і його землею, що його Кобилянська підкреслює у своїх творах скрізь як найглибшу основу мужицької культури й мужицької духовости з усіми її добрими й відемними сторонами, старі Федорчуки люблять землю як своє одиноке добро і своє надбання, як одинокий зміст свойого життя і як увесь свій світ. І кілько разів вони говорять про ту свою укохану землю, тільки разів і почуває читач, що тут наша письменниця пише кровю свойого серця, що тут вона говорить устами народу з глибин душі народу. — „Ми тяжко працювали, заки доробилися цеї землі — каже до Сави мати. — Твій тато не багато взяв за мною, решту ми самі доробилися. З раня до вечера тягли мов у плузі. Ледви, що настала свята неділенька, що руки опустилися на спочинок, уже знов треба було запрягатися до плуга... Якби отся земля могла говорити, то вона розказалаб тобі, скілько нашого поту вона заважила. Мої крижі пірвалися, бо я день-у-день тачками возила глину, а твого тата сам Бог уратував, що не потонув там у багнах, в яких бабрався день і ніч, вичерпуючи його ненастанно... А тепер, де нам Бог допоміг доробитися отсеї землі, в яку ми втопили свої роки, свої дні і кровцю свою, де ми тішилися, що вона перейде в руки наших дітей, і вони як святу ікону рано й у вечір цілюватимуть, тепер малоб таке чортище як Рахіра топтати ту землю й годуватися нею? Рахіра мала би годуватися крівавою працею твоєї мамки і твойого тата?... Ади, видиш мої руки? — сказала, піднявши дико свої худі як патики руки. — Які вже слабі та недужі; але отсими руками задавилаб я її на місці, якби вона поважилася ступити на ту землю. Памятай, ніколи!" (ст. 229/30). — І воно гарно, що саме Марійка, та мати рідні, є тут найенерґійнішою, найбільш вимовною, найбільш пристрастною оборонницею тої другої матери — Матери-Землі.

Її чоловік, Івоніка, слабший індивідуальністю, ніж вона. Як люблячий батько він і для Сави має богато зрозуміння та намагається при кожній нагоді виправдувати його проступки, хоч в головній річи — у відношенню до Рахіри — Івоніка такий же самий невмолимий, як і Марійка, таксамо змагається проти одруження сина з Циганкою та наділення їх землею, як і вона. Затеж Михайло, по льоґіці повістевої структури тут властивий противник, бо суперник Сави, змальований авторкою шукано додатними рисами. Він примірний син, парубок і невтомимий робітник, слухняний і лагідний, повний зворушливого привязання до рідної хати, до повіреної йому домашньої худоби і — головним чином — до землі своїх батьків. А з тим він і повний поетично ніжної любови до своєї любки, вбогої, але рівнож ідеальної душею наймички Анни. Коли ось Сава з жорстокою насолодою вбиває заяців і пташків, де їх тільки стріне, то добрий Михайло навіть не вміє гаразд обходитися з рушницею, не то, щоб завдавати смерть бідній звірині.

(Дальше буде).

МІСЯЧНИЙ ЗВІТ ГОЛОВНОГО РЕКОРДОВОГО СЕКРЕТАРЯ У. Н. СОЮЗА

за серпень 1928 р.

НОВІ ЧЛЕНИ:

В. 8. Маковейчук Ілько.
В. 9. Расевич Петро.
В. 10. Сиеречняк Теодозія.
В. 15. Шмора Ева.
В. 28. Галицький Михайло, Едвардз Анна.
В. 29. Малищак Йосиф.
В. 37. Закорчена Зофія.
В. 41. Ропицька Параска.
В. 59. Щербатюк Марія.
В. 63. Гнатів Іван.
В. 76. Лещишин Параска.
В. 90. Винник Микола.
В. 99. Лукач Григорій.
В. 102. Карабін Павло, Карабін Емілія.
В. 104. Федейко Анна, Ющик Антін, Пастушак Зофія.
В. 129. Балаж Олекса.
В. 132. Смолінський Стах.
В. 142. Лешкович Франко.
В. 147. Артим Андрій, Баранчук Текля, Кубах Катерина.
В. 155. Кардаш Марія.
В. 157. Маркош Петро, Русинко Іван.
В. 163. Ілаш Іван, Савчак Іван.
В. 167. Білецька Теодозія, Павлюк Франко, Білан Катерина.
В. 176. Машлій Павло.
В. 198. Голод Ольга Марія.
В. 204. Маланчук Антін.
В. 213. Косців Олена, Шалуковська Катерина.
В. 217. Синявська Катерина.
В. 218. Омелян Анна.
В. 221. Брийовський Іван.
В. 235. Коланко Стах.
В. 236. Цибульська Анна.
В. 238. Медвідь Стефан.
В. 242. Стаппі Анна.
В. 276. Дубик Михайло, Сисин Микола.
В. 284. Щурак Іван.
В. 292. Гордій Павло.
В. 300. Войник Іван.
В. 301. Новосад Петро.
В. 303. Філовят Юлія.
В. 305. Шмулиган Арбеста.
В. 312. Туж Марія.
В. 318. Кочан Антін.
В. 324. Гнидович Ігнатій.
В. 325. Горбайчук Богдан, Яцишин Іван.
В. 336. Гузар Марія.
В. 349. Банович Марія.
В. 361. Батюк Теодор, Чемеринський Йосиф.
В. 364. Сенюта Марія.
В. 367. Шургот Микола.
В. 371. Яцентій Анастазія.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ НАНОВО:

В. 1. Двуліт Василь.
В. 20. Яловий Михайло, Овчарук Іван.
В. 27. Лавровський Стах, Шумило Іван, Ґраняк Петро, Ґраняк Юзька, Лавровська Анастазія.
В. 34. Боднарчук Петро.
В. 59. Синиця Іван.
В. 63. Кирицька Олена.
В. 76. Стахура Василь, Стахура Марія.
В. 85. Мельник Іван, Мельник Текля.
В. 94. Деркач Юрій.
В. 98. Мельник Семен.
В. 102. Півоварник Йосиф, Півоварник Анастазія.
В. 110. Кричковський Олекса.
В. 128. Говард Йосиф.
В. 129. Луців Михайло.
В. 133. Петрик Іван, Шатинський Теодор.
В. 136. Кулик Федор, Зарічняк Іван, Куренко Андрій, Лущишин Андрій, Павлик Василь.
В. 137. Дешевський Іван.
В. 142. Москаль Роман, Ґрозівчак Іван, Крусь Антін.
В. 152. Борис Петро, Рейтар Андрій.
В. 162. Поташ Стефан, Медвідь Стефан.
В. 194. Марків Семко, Марків Анастазія.
В. 213. Взорек Катерина.
В. 219. Бардич Ілько, Бригідир Стефан.
В. 237. Каспер Теодор.
В. 245. Войтович Іван, Войтович Катерина, Войтович Володимир.
В. 247. Долеба Микола, Долеба Розалія, Марущак Теодор, Цицик Іван, Цицик Текля.
В. 257. Данько Ігнатій.
В. 266. Мостовик Стефан, Калука Олекса, Квас Михайло, Вовянка Василь.
В. 268. Меліш Дмитро.
В. 277. Сокол Лаврентій.
В. 288. Федорчак Ксеня.
В. 300. Тиркала Іван, Яцинич Антін, Яцинич Марія.
В. 324. Метельський Антін, Метельська Марія.
В. 336. Пелех Стефан, Пелех Анна, Воробель Антін, Крупа Василь, Левицький Михайло.
В. 338. Кунька Михайло, Кунька Марія.
В. 345. Шепот Микола.
В. 353. Шкварок Ілько.
В. 363. Бренецький Михайло, Бренецька Марія.
В. 367. Мостовий Михайло, Мостова Ксеня, Андріїв Сидор, Костів Іван.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 8. Чолій Василь.
В. 45. Воробець Мартин, Воробець Катерина.
В. 100. Яніцький Теодор, Яніцька Текля.
В. 161. Дзюбінський Михайло, Дзюбінська Анна.
В. 163. Бергацький Іван.
В. 169. Шиш Василь.
В. 170. Чорнобіль Марія.
В. 230. Цепінь Михайло.
В. 241. Каськів Теодор, Каськів Анастазія.
В. 255. Сарахман Юрій.
В. 271. Селевач Михайло, Селевач Текля.
В. 277. Балюк Марія.
В. 334. Яремко Анна, Сушко Гаврило.
В. 336. Українець Гнат, Українець Марія.
В. 345. Худяк Дмитро, Гілецький Теодор, Гілецька Анна.
В. 375. Козак Григорій.

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ:

В. 5. Козак Павло.
В. 12. Дячик Стефан.
В. 20. Барщовська Анастазія, Поглод Стефан.
В. 25. Логин Осип, Дембіцький Стефан.
В. 26. Парколаб Іван, Парколаб Марія, Парколаб Юрій.
В. 29. Стошак Іван.
В. 31. Головач Лешко, Копча Іван, Копча Анна.
В. 34. Еваниґа Василь, Фрилик Микола, Фрилик Катерина, Оберц Анна.
В. 39. Пуфкий Іван.
В. 40. Пелинський Іван.
В. 41. Цимбаляк Василь, Цимбаляк Марія.
В. 44. о. Каськів Володимир.
В. 47. Дзудзан Ілько.
В. 48. Грицко Іван, Луліс Марія, Бойко Іван.
В. 56. Чула Анна, Родзінський Павло, Палюх Катерина, Бирка Пилип, Цюпинський Олекса, Палюх Іван.
В. 59. Бойко Михайло, Бойко Григорій, Павлусь Пилип, Венгрин Антін, Бойко Параска.
В. 62. Пшоняк Франко, Василовський Василь.
В. 63. Сенько Василь.
В. 69. Кука Стефан.
В. 78. Кухарик Стефан.
В. 87. Смільницький Михайло.
В. 93. Ілуф Іван, Василенко Михайло.
В. 94. Кричківський Іван, Кричківська Марта.
В. 98. Оварич Іван.
В. 100. Дзяман Іван.
В. 102. Шаваринський Йосиф.
В. 104. Косцюк Михайло.
В. 105. Місь Павло.
В. 108. Віркійовський Франко, Ягник Іван, Ягник Анна, Віркійовська Катерина.
В. 113. Корей Андрій.
В. 124. Касилов Петро.
В. 126. Луців Марія.
В. 129. Покришка Михайло.
В. 135. Колтун Антін.
В. 137. Любоцький Микола.
В. 139. Федасюк Теодор.
В. 141. Коблик Діонізій.
В. 142. Левчак Іван.
В. 147. Біленький Іван, Кущак Олекса, Дибач Андрій, Падус Іван.
В. 157. Гайдук Олекса, Лешко Григорій.
В. 181. Медведчук Стефан.
В. 182. Гаврилів Іван, Гаврилів Анна.
В. 206. Піржинський Дмитро.
В. 211. Казенко Юліян.
В. 213. Ошуст Володимир, Ошуст Анна, Ошуст Василь, Берчак Іван.
В. 217. Свереда Григорій, Владика Йосифа.
В. 219. Нагай Онуфрій, Бучак Стах.
В. 223. Терефенко Антін.
В. 235. Погорецький Ілько.
В. 237. Новосільська Павлина.
В. 251. Геллер Іван.
В. 257. Денека Олександра, Кузимка Казимир.
В. 266. Нищей Микола.
В. 268. Гемза Йосиф, Гемза Марія, Громяк Михайло, Євчин Василь.
В. 274. Полянський Михайло.
В. 276. Бірців Гнат, Керда Анастазія, Муха Стах.
В. 288. Малговська Марія, Сохарницький Григорій.
В. 296. Гушинець Йонсф, Гушинець Марія.
В. 300. Горжальський Василь, Галайчак Стефан, Лаврик Григорій, Парафін Ілько.
В. 301. Шевчук Іван, Шевчук Марія.
В. 309. Моздех Яків.
В. 320. Захарко Йосиф, Захарко Олена.
В. 340. Масланий Микита.
В. 342. Вархола Стефан.
В. 345. Гладій Михайло.
В. 349. Гринько Павло.
В. 356. Німець Теодор.
В. 358. Павляк Марія.
В. 359. Бестрицька Анна.
В. 360. Фицик Микола.
В. 364. Бенедик Григорій.
В. 367. Дуда Василь, Коломиєць Тита, Попович Пелягія, Коломиєць Анна, Попович Микола.
В. 370. Броков Олекса.
В. 378. Ярговський Петро.
В. 382. Смерек Юлія.
В. 388. Мартин Дмитро.
В. 396. Драпала Іван, Федунак Анна, Перегинець Петро, Семчишин Іван.

ЧЛЕНИ ВІДІЙШОВШІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 21. Шевчук Теодор.
В. 74. Сарахман Юрій.
В. 87. Селевач Михайло, Селевач Текля.
В. 102. Сушко Гаврило.
В. 126. Мачержак Іван.
В. 178. Шиш Василь.
В. 179. Клим Роман.
В. 206. Сагайдак Стефан, Сагайдак Марія.
В. 218. Цепінь Михайло.
В. 224. Яремко Анна.
В. 247. Долеба Микола, Долеба Розалія, Фігун Стефан, Фігун Катерина, Марущак Теодор, Рожак Стефан, Цицик Іван, Цицик Текля.
В. 261. Чолій Василь.
В. 265. Пташинський Теодор, Пташинська Марія, Пташинський Андрій.
В. 368. Габрик Юрій.

ЧЛЕНИ ПОМЕРШІ:

В. 6. Мишко Дмитро.
В. 29. Адамчак Павло.
В. 96. Спожарська Анна.
В. 109. Луіс Катерина, Заверач Агафія.
В. 160. Буняк Кирило, Іванців Стах.
В. 217. Теребушка Михайло.
В. 296. Заяць Андрій.
В. 338. Ірод Дмитро.
В. 359. Косцьолек Текля.
В. 388. Криворука Теодор.
В. 392. Бродзінська Анна.

ЗІСТАВЛЕННЄ:

З початком місяця серпня 1928 р. в У. Н. Союзі було повнолітних членів	20,297
В місяци серпни 1928 р. принято нових	67
В місяци серпни 1928 р. принято наново	79
В місяци серпни 1928 р. принято з переступними листами	25
В місяци серпни 1928 р. принято з инших кляс обезпечення	9
Разом	20,477
В місяци серпни 1928 р. суспендовано	137
В місяци серпни 1928 р. відійшли з переступними листами	25
В місяци серпни 1928 р. відійшли до инших кляс обезпеч.	9
В місяци серпни 1928 померли	13
Разом	184
З кінцем місяця серпня 1928 р. в У. Н. Союзі було повнолітних членів	20,293

ЗІСТАВЛЕННЄ ПІСЛЯ КЛЯС І СУМ ОБЕЗПЕЧЕННЯ:

СТАРИЙ РІД.

В клясі Д.	на $ 100	13
В клясі А.	на $ 250	395
В клясі А.А.	на $ 500	5,815
В клясі В.	на $ 750	884
В клясі С.	на $1000	12,579
В клясі В.В.	на $1500	263
В клясі С.С.	на $2000	79

НОВІ РОДИ:

Обезпеченне платне по смерти з вкладками до 70 року життя.

В клясі О- 500	на $ 500	41
В клясі О-1000	на $1000	29
В клясі О-1500	на $1500	3
В клясі О-2000	на $2000	1
В клясі О-2500	на $2500	—
В клясі О-3000	на $3000	—

Обезпеченне платне по смерти з вкладками протягом 20 літ.

В клясі Р- 500	на $ 500	35
В клясі Р-1000	на $1000	50
В клясі Р-1500	на $1500	—
В клясі Р-2000	на $2000	2
В клясі Р-2500	на $2500	—
В клясі Р-3000	на $3000	—

Обезпеченне платне за життя з вкладками протягом 20 літ. (Ендавмент).

В клясі Е- 500	на $ 500	47
В клясі Е-1000	на $1000	52
В клясі Е-1500	на $1500	3
В клясі Е-2000	на $2000	2
В клясі Е-2500	на $2500	—
В клясі Е-3000	на $3000	—
Разом		20,293

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ. НОВОВПИСАНІ ДІТИ:

В. 3. Голубець Олена.
В. 5. Бреславська Параска, Бреславський Василь.
В. 39. Намісняк Павлина.
В. 40. Макаровський Іван.
В. 58. Дановяк Павло, Дановяк Анна, Дановяк Петро.
В. 67. Брухівський Мирослав, Домарецький Ярослав, Домарецький Мирослав, Керничний Ізидор, Керничний Василь.
В. 91. Михайлишин Олена.
В. 98. Дишель Іван, Дишель Стефан, Дишель Марія, Дишель Йосиф.
В. 102. Півоварник Антін.
В. 112. Бочуляк Стефан.
В. 120. Кичан Теодор, Шпук Микола, Шпук Володимир, Шпук Василь, Шпук Іван.
В. 132. Смолинська Геновефа.
В. 135. Клим Верона.
В. 142. Левчак Франко.
В. 147. Моло Марія, Михалишин Евгенія.
В. 151. Артим Розалія, Дацик Марія, Дацик Стефан, Дацик Зофія, Дацик Володимир, Дацик Ольга.
В. 155. Макар Анна.
В. 167. Кульматицька Стелла.
В. 175. Білінський Петро, Білінський Володимир.
В. 176. Теклишин Анна, Теклишин Михайло, Теклишин Марія.
В. 179. Паращак Марія.
В. 182. Гнатів Анна, Півовар Варвара, Решетар Дмитро.
В. 189. Ковбан Альберт.
В. 203. Кіс Василь.
В. 206. Гурбель Олеся, Сусла Михайло, Строцький Михайло.
В. 217. Свирида Ілько, Свирида Катерина, Свирида Розалія.
В. 221. Горінь Катерина, Горінь Микола.
В. 223. Дрозд Василь, Дрозд Йосиф.
В. 230. Токарський Іван.
В. 237. Баранецький Петро, Баранецький Лев, Матис Омелян.
В. 239. Кирнавич Стефан, Сенишин Володимир, Шегда Володимир, Шегда Іван.
В. 247. Цісло Фльоріяна.
В. 255. Шевчук Михайло, Шевчук Йосиф, Шевчук Антін, Шевчук Стефан.
В. 258. Шпак Ванда.
В. 271. Зубрицький Володимир.
В. 273. Юськів Михайло, Юськів Теодор, Юськів Стах, Волошин Анна, Волошин Іван, Волошин Ольга.
В. 274. Тиховська Марія, Тиховський Микола.
В. 276. Кость Іван, Сисин Олена.
В. 294. Гуменюк Володимир, Левків Стефан.
В. 300. Войник Андрій.
В. 308. Заяць Текля.
В. 312. Туж Михайло, Туж Марія.
В. 335. Грабаш Зофія, Грабаш Анна.
В. 336. Голден Юлія, Швець Стефанія.
В. 352. Шуригайло Стах.
В. 364. Білецький Омелян, Сірацький Стефан, Сірацький Іван, Сірацький Михайло, Сірацька Анна.
В. 369. Марців Стефан.

ДІТИ ПРИНЯТІ НАНОВО:

В. 27. Ґрамяк Адам, Ґрамяк Броніслава.
В. 44. Махіброда Анна, Махіброда Текля, Махіброда Марія, Махіброда Варвара, Придка Марія.
В. 137. Дешевський Іван, Дешевська Анна, Дешевська Катерина, Дешевська Марія, Дешевський Стефан.
В. 142. Ґрозівчак Іван, Ґрозівчак Анна.
В. 162. Дзюба Марія, Дзюба Олекса, Дзюба Андрій, Дзюба Олена, Дзюба Евгенія, Дзюба Катерина.
В. 247. Цицик Анна, Цицик Василь, Цицик Володимир, Долеба Марія, Долеба Катерина, Долеба Володимир, Долеба Ольга, Долеба Іван, Долеба Василь, Долеба Стефан, Марущак Михайло, Марущак Антін, Марущак Іван.
В. 336. Крупа Ольга, Пелех Володимир, Пелех Омелян.
В. 363. Бринецький Дмитро, Бринецький Стефан, Бринецький Петро, Бринецький Павло, Бринецький Іван, Бринецька Катерина.
367. Мостовий Іван.

ДІТИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 45. Воробець Юлія, Воробець Йосиф, Воробець Анна, Воробець Марія, Воробець Іван.
В. 161. Дзюбінський Йосиф, Дзюбінська Ольга, Дзюбінська Стефанія.
В. 255. Сарахман Анна, Сарахман Катерина.
В. 271. Селевач Юлія.
В. 277. Болюк Михайло, Болюк Антін, Болюк Іван.
В. 364. Цубилайко Анна, Цубилайко Іван.

ДІТИ СУСПЕНДОВАНІ:

В. 26. Парколаб Катерина, Парколаб Анна, Парколаб Текля.
В. 31. Копча Петро, Копча Елисавета, Кирик Стефан, Кудлик Іван, Кудлик Марія.
В. 34. Фрилик Олена, Фрилик Стефан, Фрилик Володимир, Оберц Марія, Оберц Іван.
В. 41. Цимбаляк Катерина, Цимбаляк Марія, Цимбаляк Анна.
В. 56. Палюх Марія, Палюх Олекса, Палюх Анна, Палюх Марія, Палюх Анастазія.
В. 59. Бойко Василь, Бойко Іван, Бойко Анна, Бойко Олена, Павлуш Анна, Павлуш Зофія.
В. 62. Василовський Василь.
В. 72. Здерко Франя, Здерко Анна.
В. 76. Катирняк Іван.
В. 94. Кричківський Йосиф, Кричківська Анна, Кричківський Василь, Кричківська Анастазія, Кричківський Іван.
В. 102. Николаєвич Марія.
В. 108. Віркійовська Кароліна, Віркійовський Йосиф, Віркійовська Олена, Віркійовська Станислава.
В. 142. Левчак Омелян.
В. 147. Біленька Флорида, Біленький Евген, Луців Онисим, Луців Мілька, Луців Стефанія.
В. 177. Онисько Евгенія.
В. 206. Строцький Михайло.
В. 213. Ошуст Михайло, Ошуст Марія, Ошуст Мирослав, Ошуст Катерина, Ошуст Йосиф.
В. 237. Ковалик Іван, Ковалик Йосиф.
В. 257. Денека Параска.
В. 274. Полянський Микола.
В. 276. Керда Марія.
В. 288. Малговський Ярослав, Малговський Василь.
В. 300. Горжельська Катерина, Горжельська Марія.
В. 318. Майстро Анна.
В. 320. Захарко Михайло, Захарко Евгенія.
В. 336. Кучубійчук Іван.
В. 351. Гупайло Стефан.
В. 358. Павляк Марта.
В. 367. Коломиєць Іван, Коломиєць Михайло.
В. 369. Колтун Петро, Драпала Зофія, Драпала Микола, Драпала Йосиф.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 74. Сарахман Анна, Сарахман Катерина.
В. 87. Селевач Юлія.
В. 247. Цицик Анна, Цицик Василь, Цицик Володимир, Долеба Марія, Долеба Катерина, Долеба Володимир, Долеба Ольга, Долеба Іван, Долеба Василь, Долеба Стефан, Марущак Михайло, Марущак Антін, Марущак Іван, Рожак Кароліна, Рожак Михайло, Рожак Йоанна, Рожак Андрій.
В. 265. Пташинська Розалія, Пташинський Іван.
В. 341. Цубилайко Анна, Цубилайко Іван.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ З МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ ДО СТАРШИХ ЧЛЕНІВ У. Н. СОЮЗА:

В. 42. Дунець Володимир.
В. 90. Винник Микола.
В. 104. Феденко Анна, Ющик Антін, Пастушак Зофія.
В. 155. Кардаш Марія.
В. 198. Голод Ольга.
В. 213. Костів Олена.
В. 218. Омелян Анна.
В. 244. Прашкевич Михайло.
В. 276. Дубик Михайло, Сисин Микола.
В. 284. Петришин Василь, Щурак Іван.
В. 345. Панчишин Василь.
В. 371. Яцента Анастазія.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ ДО ІНШИХ КЛЯС:

В. 217. Свирида Розалія, Свирида Ілько, Свирида Катерина.
В. 239. Шегда Володимир, Шегда Іван.

ПОМЕРШІ ДІТИ.

В. 39. Намісняк Стефан.
В. 62. Розембам Марія.
В. 70. Маковський Василь.
В. 112. Цап Йосиф.
В. 351. Галькович Олена.
В. 363. Лалюк Марія.

ЗІСТАВЛЕННЄ:

З початком місяця серпня 1928 р. в У. Н. С. було дітий чл.	12,866
В місяци серпни 1928 р. принято нових	101
В місяци серпни 1928 р. принято наново	43
В місяци серпни 1928 р. принято з переступними листами	16
Разом	13,026
В місяци серпни 1928 р. суспендовано	80
В місяци серпни 1928 р. відійшли з переступними листами	24
В місяци серпни 1928 р. відійшли до повнолітних членів	16
В місяци серпни 1928 померли	6
Разом	126
З кінцем місяця серпня 1928 р. в У. Н. С. було дітий членів	12,900

ЗІСТАВЛЕННЄ ПІСЛЯ КЛЯС МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ:

В клясі 1-ій за 25 цнт. місячної вкладки	12,057
В клясі 2-ій за 50 цнт. місячної вкладки	843
Разом	12,900

ЗАГАЛЬНЕ ЗІСТАВЛЕННЄ:

З початком місяця серпня 1928 р. в У. Н. Союзі було всіх обезпечених	33,163
В місяци серпни 1928 р. убуло повнолітних членів	4
В місяци серпни 1928 р. прибуло дітий членів	34
З кінцем місяця серпня 1928 р. в У. Н. Союзі було всіх обезпечених	33,193

УВАГА

котру кождий відділовий урядник і член Українського Народного Союза повинен пильно прочитати і до неї стисло застосуватися.

Так повнолітні як і молодечі члені У. Н. Союза, оголошені в рекордовім звіті за місяць серпень 1928 р. як суспендовані або виключені за неплаченне місячних вкладок чи з інших причин згідно зі статутом організації, коли хотять і надальше бути членами У. Н. Союза, мусять зголоситися протягом сего місяця (вересня) до своїх відділів і вписатися наново, заплативши всі свої вкладки і залеглости до місцевої каси на руки відділових урядників. Коли цего не зроблять до кінця місяця вересня 1928 року, то в жовтни 1928 р. мусять виповняти нові аплікації (просьби о принятте), коли схотять бути дальше членами У. Н. Союза, подібно як кождий новий кандидат. Ці знов члени, так повнолітні як і малолітні, котрі в місяци серпни 1928 р. взяли переступні листи, а еще доси не зголосилися до іншого правного істнуючого відділу У. Н. Союза, мусять це зробити в місяци вересни 1928 р., бо на другий місяць, то є в жовтни 1928 р. стратять всі членські права і могливи бути приняті тільки на підставі нових аплікацій (просьб о принятте).

І. Каштанюк, гол. рек. секр.

НАПРАВЛЕНА ПОМИЛКА.

Свого часу я помилився. Правду сказавши, я що дня помиляюся, але свого часу я помилився грубо.

Не знаю, чи хто пригадує собі мій фейлетон зперед тижня, — я пригадую собі навіть зперед року.

Отже свого часу написав я був фейлетон про купецькі здібности Українців, де накинувся на них з безсоромними насмішками за недостачу купецького хисту. Навів я був два чи три приклади, які мені тоді видавалися характеристичними для нації, але тепер бачу, що це були відокремлені факти, яких не можна узагальнювати.

Зате тепер бюся в груди і кажу: моя вина!, бо маю зовсім протилежні докази.

Беру перший з краю:

Одна з моїх безчисленних тіточно-тіточних тіток узялася до промислу і торговлі, Себто, перше до промислу, а потім до торговлі, бо спершу промишляла, як роздобути расові кури, а потім почала торгувати їхніми яйцями. Інтерес ішов знаменито і не було дня, щоб тітка не діставала або посилки назад, або рахунку за анонси.

Вже цей один приклад вистав би, щоби мою попередню помилку направити. Адже він наглядно доказує, що ми нарід промисловий і з купецьким хистом. Але це ще нічого в порівнанню з дальшим.

Одного дня на курячім хуторі зробився рух, якого не бувало. Прийшло величезне замовлення, яке відразу ставило на ноги яйцеве підприємство. Якийсь пан, не кажу учитель чи гречкосій, замовляв 16 (словами: шіснацять) яєць і давав до пізнання, що готов за них готівкою заплатити. Расові кури дістали подвійну пайку їди і пішли під обсервацію на цілу добу. Тітка ходила схвильована і ждала на вислід, як дехто на Атлянтійський перелет.

Нарешті!

Ледви сонце виглянуло зза плота, а вже цілий хутір знав веселу новину: над раном прийшло на світ шіснацять біленьких, любеньких, расових ечок.

Новородки не довго тішилися білим світом. Ще теплими запаковано їх у пачку і вислано до місця призначення.

На курячім хуторі почалися з того дня великі зміни. Накуплено нових кліток, дротяної огорожі і т. п., а навіть серіозно застановлялася тітка, чи не справитиб „рентгена", щоб піднести видатність курей. Що значили ці незначні видатки, коли йдуть такі замовлення!

Адже, якби що дня кілька таких!...

Гроші за яйця не надходили.

Тиждень.

Два.

Три.

По місяцеві прийшов ще один адміністраційний видаток: картка до несолідного пана з упімненням.

На це прийшла відповідь:

„Вельми Шановна Пані. Дивує мене Ваше цінне письмо. Я замовив шіснацять, а прийшло тільки дванацять. Чотири збилося по дорозі і я маю страту. Ясно, що не я Вам, а Ви, Вп. Пані, маєте мені заплатити, рахуючи по 50 сот. за яйце, себто 2 золотих. Очікуючи прихильної полагоди, остаю з глибокою пошаною і цілую ручки, Н. Н."

Кілька днів пізніше появилося в часописах оголошення, що „є „від зараз" на продаж знаменито просперуюча куряча фарма.

Це моя тітка ліквідувала з роацуки свій інтерес.

Прошу тепер обективно і спокійно сказати: Чи є де на світі народ з більшим купецьким хистом, як ми?!... Адже це геніяльний помисл, жадати відшкодування за незаплачений товар! Ручу, що цього не видумає ні Жид, ні Вірменин, ні навіть Грек.

Це можливе тільки серед Українців.

